

## KITABÊ KIRDKÎ ZÊDÎYENÊ



Kitabê kirdkî her serre zêdîyenê. Qaso ke ma tesbît kerd, 2014 de 46 kitabê kirdkî (zazakî) weşanîyayî.

Serra 2013î de zî 43 kitabê kirdkî weşanîyaybî.

Par 46 kitabê ke weşanîyayê ra 11 hebî Weşanxaneyê Vateyî ra, 10 hebî Weşanxaneyê Roşna ra, 6 hebî Weşanxaneyê Nûbiharî ra, 19 hebê bînî zî qismêk weşanxaneyanê muxtelîfan ra qismêk zî nuştexan bi xo weşanayê.

Nê 46 kitaban ra di hebî sey çapê diyin newe ra weşanîyayê, êyê bînî zafê xo telif ê, qismêk zî tercume yê.

→ 3

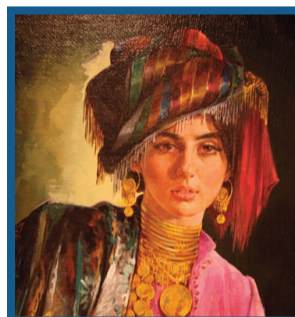
## ZIWAN-KOMÎ KONGREYA XO VIRAŞTE



Komela Zivan Huner û Kulturî (Ziwan-Kom) ke tebaxa 2010î de Dîyarbekir de ronîyabî kongreya xo ya hîrêyine roja 11.01.2014 de viraşte.

Kongre bi beşdarîya zafaneyê endaman salona şaxê Dîyarbekirî yê Weqfa Îsmail Beşikçi de viraşîya. Kongre de tayê madeyê teknîkî yê destûrê kongre ameyî vurnayîş. Dima îdareyê kongre ame weşîyayîş. **Alî Fuad Doguç, Av. Bîlal Zîlan, Av. Neymetullah Gunduz, Hanefî Aydin û Roşan Lezgîn** sey endamê eslî yê îdareyî ameyî weşîyayîş.

Komele di serran ra reyêk bi hawayêko asayî kongreya xo viraşena. Rojnameyê *Newepelî* nameyê komele ser o vejîyeno.



### Nêweşîya Cinîyan

Na nêweşîye se ra newayê cinîyan de esta. Tena cinîyandê ma kirdan de ney, cinîyanê şaranê bînan de zî esta. Şima zaf meraq kerd, na çitêl babet nêweşî ya ke!..

Necîbe Kirmizigul → 6

### Mûsa Pêxember û Cuhûd

Musa Pêxember rojê şino ke cuhûdî bivîno. Waxto ke reseno bi keyeyê cuhûdî, vînenno ke malê ci xeylê yo...

Uğur Sermîyan → 7



## SÊWREGI DE "KOZIK"Ê ZIWANÎ RONÎYA

Sêwregi de qandê ziwane kurdî komele abîye. Nameyê na komele "Komela Ziwane Kurdî" ya. Bi kilmîye nameyê komele "KOZIK" o. Na komele xebatê xo tena ziwane kurdî ser o kena. Kozik de her di zarê kurdî, yanî kurmançî û kirmançkî ke vakurê Kurdîstanî de yenê qalîkerdene ser o xebate kena.

Amancê endamanê komele ziwane kurdî sey ziwaneko fermî bêro qebûlkerdene û kurdî bi ziwane xo ya bieşkê binûse û biwanê, ney tesîs kerdene yo. Kurdî nêşkenê ziwane xo ya binûse û biwanê. Seba ke dewleta kurdan çin a, ziwane kurdî qedexeyê yo, o samed ra ziwane kurdî pey de mendo. Kurdî hîna nika-nika ziwane xo ser o xebitîyenê. Nê xebatî zî bi destê sazgehanê xoseran a viraşîyenê. No rîwal ra Sêwregi de zî qandê ziwane kurdî komelêka newe abîye. Komeleya "KOZIK"î zî sazgehêka xoser a. Amancê komeleya "KOZIK"î ziwane kurdî yo. Amancê komeleya "KOZIK"î yewbîyayîşê dîyalektanê kurdî yo. Komeleya "KOZIK"î seba ke kurdî ziwane xo bizanê, bi ziwane xo biwanê û bi ziwane xo binûse xebate kena. Na komele çiqas newe bo zî hema dest bi xebate kerd. Na komele



qandê pîlan kursê zazakî akerdo. Şaredarîya Sêwregi de zî hete komele ra kursê qeçekan yeno dayene. Mamostayê nê kursî ke hete şaredarîya Sêwregi ra abîyayo, endamê komeleya Kozikî yê.

Ewtîya de kes eşkeno vajo ke Unîversîteya Mêrdînî seba averşîyayîşê ziwane de şarîstanê Sêwregi de sey lokomotîfî ya wezîfe kerdo. Çünke hema-hema heme endamanê komele Unîversîteya Mêrdînî de lîsanso berz, yanî mastero bitez yan bêtez kerdo. Nê ciwanî komele de alfabe Celadet Alî Bedirxanî û pêşniyazê Grûba Xebate ya Vateyî kar anê. Nê ciwanî nika Sêwregi de cîya-cîya karan de şuxulênê labelê seba ziwane wezîfeyê xo fedakarane ca anê.

Omidê ma o yo ke na komele Sêwregi de û mintiqaya ke kirmançî tede ronîşe, seba standardîzekerdişê zarê ma gamêka gird bo. Çünke ziwane ma muhtacê nê xebatan o.

**Kafur SEÇILMEK**  
Serokê Kozikî

Adrese: Kürt Dili Derneği (KOZIK)  
Şeytan Küçesi, Gümrük Hanı Alt katı, Siverek



EDÎTORÎ  
RA

Roşan LEZGÎN

Goreyê des-pançês serrî verê cû, kirdkîya nuşteki zaf aver şîya, êdî zaf kesî bi kirdkî nusenê. Rojname, kovar û kitabê ma serre bi serre zêdîyenê. Mesela, 2013 de 43, 2014 de 46 kitabê kirdkî weşanîyayî.

Zêdebîyayîşê nuştexan û eseranê nuşteki ciwîyayîşê kirdkî ser o tesîrêko zaf pozîtîf keno. La mi gore zafbîyayîşê eseran ra vêşêr gerekê êdî ma rê kalîte muhîm bo. Eke nuştîşê kirdkî de kalîte çin bo, demeyêk badêna tehm û zewqê wendişî nêmaneno, xeyrê zêdîyayîşê nuştexan û eseran zî nêbeno.

>>> dewamê xo: → 2



EDÎTORÎ  
RA

Roşan LEZGÎN

>>>

Seba ke ez nuştayanê *Newepeli* û *Şewçila* redakte kena, ancî nuştayê ke seba keyepelê *Zazakî.Nefî* û dosyayê ke seba *Weşanxaneyê Roşna* yenê verê destê mi, ez ser o xebitîna, ancî sewbîna kesî zî ge-ge seba kontrolkerdişî metnanê xo mi rê şawenê, heto bîn ra, heta ke ez eşkena heme kitabênê kirdkî wanena, coka problemê nuştîşê kirdkî mi ra baş asenê. Çîyo ke ez vîna, bêmubalexe belkî se ra newayê nuştuxanê ma de problemêko kronîk esto ke nêzanê cumle saz bikerê. Seba ke cumleyê nuştuxanê ma xelet ê, fehm nêbeno ke vanê se.

Ez se kena nêkena, ez nêşkena bidî fehmkerdiş ke ziwan neke bi çekuyan esas bi cumle beno ziwan. Seba ke nuştuxî bivînê ke merdim cumle senî rast nuseno, nika şûbeyê Dîyarbekirî yê Weqfa Îsmail Beşikçi de her hewte roja yewşeme, sey atol-yeya nuştîşî bi beşdarîya des-pancês nuştuxanê ma yê ciwanan ma projeksiyon de nuştayanê înan redakte kenê. Înşalah do faydeyê xo bibo.

Ge-ge ez derheqê na meselaya zaf muhîme de nusena, ez fikrê xo vana, ti ewnîyenî tayê embazî vanê ti hewesê nuştuxan şiknenê. Oxro ke mi

ra zafêr kes seba nuştuxanê neweyan teşwîqkar nîyo. Tayê embazî vanê, de wa binusê wa qet xelet bo. Ez vana ney! Eke cumle rast nêbo, fehm nêbeno ke vana se. Eke fehm nêbo, tu xeyrê nuştîşê xeletî çin o.

Ez bi xo vana ke çekuyî, formê çekuyan hende muhîm nîyo, yanî çekuyî formê standard de nêbê zî çiyêk nêbeno. La ganî cumle rast bêro nuştîş. Gereka cumle goreyê sîstemê kirdkî binusîyo ke fehm bibo. Eke cumle rast nênusîyo, mana zî rast nêvirazîyena.

Tayê nuştuxî zî estê, vanê, ziwan edebî de cumle şikita nusîyena. Helbet eke mana nêvurîyo, cumleyê edebî eşkenê bineyke şikite bê. La eke no şikitebîyayîş mana bixeripno yan zî cumle bêmana bikero nêbeno.

Ez derheqê nuştuxîye de, yanî merdim senî nuseno yan zî beno nuştux de zaf çîyanê giloveranê beriqnayan nêzana la ez eşkena tecrubeyanê xo ra tayê çîyan vajî.

Verê heme çî, nuştîş cidîyet û kede wazeno. La nuştîş ra ver gereka merdim biwano, zaf biwano, wendişê xo zî fehm bikero. Û ganî merdim wendiş ra zewq bigîro. Eke merdim wendiş ra, musayîş ra, şinasayîş ra keyf û heyecan nêgêro, merdim çîyanê neweyan meraq nêkero, merdim nêşkeno binuso zî.

Kesê ke wazenê binusê, verê verkan wa xo ra bipersê ke seba çî nusênê. Eke wazenê demeyêko kilmek de sey nuştux bêrê şinasayîş, namayê înan vîla bibo, namdar bibê, wa zehmet nêkerê. Beno ke bi ardimê redaktor û edîtoran demeyêko kilmek

de sey nuştux bişinasîyê la dewamê xo çin o. Yanî derdê nuştuxî wa o nêbo ke xo sey nuştux bido şinasayîş. Eke nuştux, eseranê başan bido, biwazo nêwazo xora yeno şinasayîş, hem zî bi hawayêko heqîqî û ebedî yeno şinasayîş. La gereka derdê merdimî esla namdarbîyayîş nêbo.

Keso ke wazeno binuso, ganî xo rê yew dinyaya taybete ya nuştuxîye awan bikero; na dinyayêka weçîna û tena ya. Gereka yew quncik, yew oda yan zî yew masaya xusûsî ya nuştuxî estbo. Demeyê nuştîşî de ganî nuştux tena bo, çîman ra dîrî bo. Tenabîyayîş şert nîyo ke îlahîm fizîkî bo, ge-ge merdim eşkeno mîyanê qelebalixî de zî xo rê tena bo û yew metno zaf rindek binuso. La çîyo ke nuseno, hetanî ke tamam bibo ganî mehrem bo, çîman ra dîrî bo. Metno ke hema tamam nêbîyo, wa dest û lepê sewbîna kesan nêkewê mîyan. Çîyo ke nuseno, heta ke tamam nêbo wa kesî rê behs zî nêkero, çünke tilsimê nuştîyê xeripîyeno, nuşte herimîyeno.

Nuştux gama ke nuseno wa wina hesab bikero ke wendox tena kirdkî zano. Bi tirkî fikirîyayîş, bi sentaksê tirkî cumle sazkerdiş û bi kirdkî nuştîş nêbeno. Zêhnê xo de tercumekerdişê qalib û term û îdyomanê tirkî zî nêbeno.

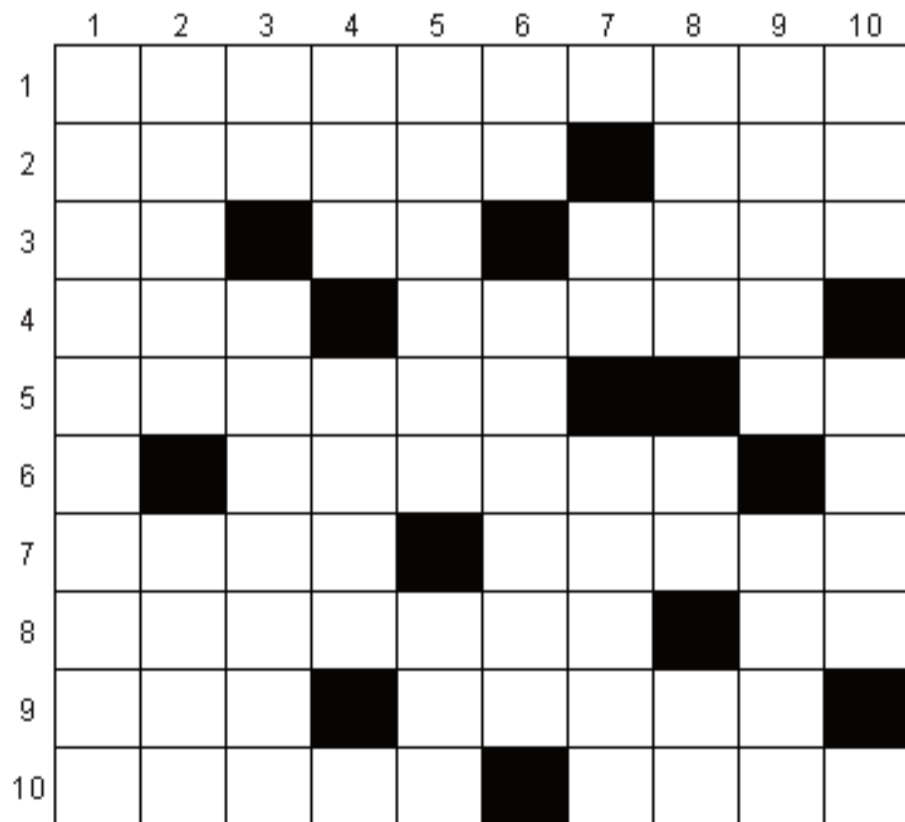
Çîyo ke nuseno, wa dinyaya xo ya şinasî ra, derûdormeyê xo ra, nêzdîyê cuya xo ra, çîyo ke baş zano, wa uca ra dest pêbikero binuso. Çiyê ke nuştux cuya xo ya şexsî ra, ceribnayîşanê xo ra nuseno, hîna samîmî û raştkenê.

Eke çiyêk ame vîrê nuştuxî wa mabeyn nêdo ci, tavilî binuso yan zî qet nêbo not bigîro. Eke taloq bikero, o çî beno vindî, vîrê ey ra şino, reyna nêno ey vîrî. Gama ke nuseno, wa hişê xo sînor nêkero. Yanî wa xo rê qeyd û bendan nêno ro. La badê nuştîşî wa rafîne bikero. Gama ke merdim nuseno, zaf çiyê bîni ke verê cû merdimî qet xeyal nêkerdê, nêfikirîyayo zî xo rê bi xo herikîyenê yenê. La ganî merdim nuştîş de tam konsantre bibo ke çiyê newe û orijînalî bêrê vîrê merdimî. Merdim nuştîş de gayret nêkero, kede nêdo nuştîşî, xo nêkero mîyanê dinyaya nuştîşî, çiyê newe û orijînalî, çiyê estetîkî merdimî ra hasil nêbenê.

Eke merdim çiyêk binuso, tena demeyê nuştîşî de ney heta ke tamam bibo ganî tim o çî vîrê merdimî de bo. Eke nuştuxî metnê xo nuşt, tamam kerd, tewr tay wa des rey bi çimê krîtkerdoxîye biwano.

Eke nuşte tamam bi, wa demeyêk yew kenar de bîmano, bineyke mabeyn bidîyo ci, dima ancî biwano. Merdim metnê xo çend rey biveng biwano hîna baş beno. Her wendiş de senî ke merdim derûdorê xo weçînenê, bi o qayde wa çîyanê zêdeyan mîyan ra vejo, eke kêmanî esta wa îlawe bikero. Heta ke merdim nêbo aşiqê nuştîyê xo, nuşte tamam nêbeno.

Mesrefê na hûmare kek **Ney-metulah Gunduzî** da. Ma ey rê zaf sipas kenê.



### CORA-CÊR

- 1- Nuştuxê “Mem û Zîn”a kurmançî, pîlê edebîyatê kurmançî/kirdaskî  
2- Çangile, hingile, pol – (ters

- ra) Veng, hes, sewt  
3- Kilmnuştîşê “mîlîmetre”yî – Çîyo ke abîyo, çîyo ke ameyo akerdene  
4- Sufiksê mesderan – Eksê “aver”î

- 5- Reya – Tarîxê İslamî-yetî de çar xelîfeyan ra yew  
6- Sufîkso ke nameyan ra sifetan virazeno - Ge-ge, rey-rey, ge  
7- Keyfweş, şên - Moxle  
8- (ters ra) Eksê “teng”î – Halo sade yê “naye” – İnterjek-sîyonêk  
9- Keso ke sefirîye keno – Inahawa, no tewir, no hawa  
10- Caardîş, îcrakerdiş – Qezayêka Erzinganî

## X A Ç E P E R S

### ÇEPA-RAST

- 1- Nuştuxê “Mewlidê Kirdî” û pîlê edebîyatê kirdkî/zazakî  
2- Mewsîmêk – Ebûr, qefleyê teyran  
3- Kilmnuştîyê “Manyetik Rezonans”î – Bi kurmançî halo sade yê zemîrê “ma”yî – Nêweşîye ra xelisîyayîş, weşbîyayîş  
4- La, labelê, feqet – Xebere,

- vengûvaj, hayî  
5- İdare, maîşet – Çehre, sîma  
6- Birîsmên, çîyo ke îpeg ra virazîyayo  
7- Amac, meqsed, hedef – Kile  
8- Aşanayene, kenayene – Mîyanê “Miço”yî  
9- Nexêr, xêr, nêherê – Çîyo ke kincî tede şuwîyenê  
10- Xiristîyan, keso ke dînê Hz. Îsayî ra yo – Wezîyetê hewayî

### Cewabê Hûmara Verêne

|    |   |   |   |   |   |   |   |   |   |    |
|----|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
|    | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
| 1  | N | Î | N | N | A | N | Î | N | N | A  |
| 2  | U | C | A |   | B | A | R | B | E | R  |
| 3  | R | A | S | T | Î | Y | E |   | W | Ê  |
| 4  | E | R |   | A | Y | E |   | K | E | K  |
| 5  | D | E | S | T | A |   | T | O | P | E  |
| 6  | Î |   | B | O | Y | A | X | K | E | R  |
| 7  | N | A |   | S | Î | S |   |   | L | D  |
| 8  |   | S | A |   | Ş | A | N | E |   | E  |
| 9  | G | I | R | D |   | Y | E | M | E | N  |
| 10 |   | N | Ê | A | M | E | Y | E | N | E  |

## KITABÊ KIRDKÎ KE 2014 DE WEŞANÎYAYÊ

Kitabê kirdkî (zazakî) ke 2014 de weşanîyayî nê yê:

1) Nadîre Guntaş Aldatmaz, Folklorê Kirmancan Ser o, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 248 rîpelî

2) Daîmî Dogan, Huyayîş Karode Şorişgêrane yo, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 64 rîpelî

3) Huseyîn Karakaş, Zere ra, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 102 rîpelî

4) Îlhamî Sertkaya, Tayê Bihuyîme, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 148 rîpelî

5) Deniz Gunduz, Xapxapik, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 40 rîpelî

6) Murat Çiçek, Mêşa Dengize (Estanikanê Gimgimî ra), Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 119 rîpelî

7) Huseyîn Ballikaya, Hemedok (Estanikanê Gimgimî ra), Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 132 rîpelî

8) Hesen Dilawer Dêrsim, Deyndar, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul, 2014, 140 rîpelî

9) J. Îhsan Espar, Sanikêka Heskêrdîşî, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 52 rîpelî

10) Bediuzzeman Seîdê Nûrsî, Rîsaleyê Îxlasî, Açarayox: Serdar Bedirxan, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul, 2014

11) Bediuzzeman Seîdê Nûrsî, Rîsaleya Nêweşan, Açarayox: Serdar Bedirxan, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul, 2014

12) Bediuzzeman Seîdê Nûrsî, Vateyê Qijekî, Açarayox: Serdar Bedirxan, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul, 2014

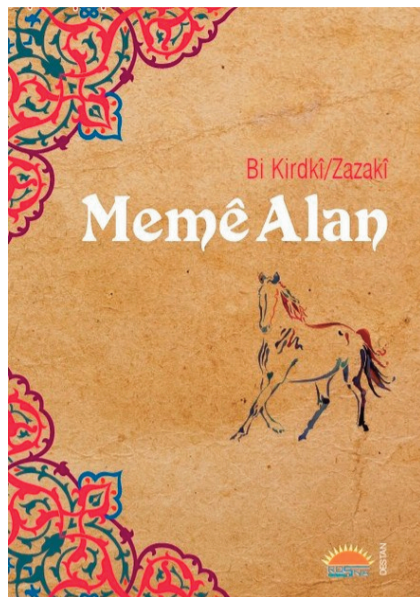
13) Bediuzzeman Seîdê Nûrsî, Mucîzeyê Ehmedîye, Tadayox: Mehmet Yergîn, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul, 2014

14) Bediuzzeman Seîdê Nûrsî, Rîsaleya Birarîye, Açarayox: Serdar Bedirxan, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul, 2014

15) Deyirê Çewlîgî, Arêkerdax: Seyîdxan Kurij, Nas Ajans, İstanbul 2014, 207 rîpelî

16) Haspî Aydin, Sarcon Newî, Kîtap Şîiron-Şiir Kitabî, Hamburg, 2014, 86 rîpelî

17) Seîd Veroj, Veracêkerdena Gramerê Zazakî û Kurmancî/Hev-



berkirina Gramera Zazakî û Kurmancî, Weşanên AVA, Gulan/2014

18) Serkan Oğur, Farsça - Zazaca - Kurmancca Mukayeseli Gramer ve Temel Sözlük, Yazılama Yayınevi, İstanbul, 2014, 349 s. ISBN: 9786059988001

19) Serkan Oğur, Zazaki - Kirmancki Destur - Gramer Be Quesey Kerdene, Yazılama Yayınevi, İstanbul, 2014, 250 rîpelî

20) Hakkı Çimen, Zazaki Wendis u Nostis 1 + 2, Schulbuchverlag Anadolu, Almanya

21) Hakkı Çimen, Zazaki Wendis u Nostis 1 + 2, Schulbuchverlag Anadolu, Almanya

22) Kamer Söylemez, Yemoso Kokime û Mesela Kartolan, Almanya 2014 (Zazakî û Kurmancî)

23) Eren Kilic (arêkerdax), Koramore, Almanya 2014 (Zazakî û Kurmancî)

24) Feqî Çolig, Tefsîrê Qur'onê Kerîm Zazakî, Weşanxaneyê Astun, İstanbul, 620 rîpelî

25) Berfin Jêle, Antolojîyê Sarunê Dina, Belge Yayınları, İstanbul, 2014, 368 rîpelî

26) Faysal Bozkurt, Estanekan de Cuyayîşî Ma, J&J Yayınları, Dîyarbekir, 2014

27) Hasan Yıldız, Xatır be tu / Hoşçakal, Bezuvar Kitaplığı, 2014 (Zazakî & Tirkî)

28) Sait Çiya, Kitabi Her Çi Nê-nusnenê, Dersim Yayınları, İstanbul 2014, 148 rîpelî

29) İdris Yenok Solmaz, Gramerê Kirmanckiyo Asano Pratik

(Pratik Kolay Dersimce Gramer), Weşanxaneyê Famî (Fam Yayınları), İstanbul 2014, 360 rîpelî

30) Alî Beytaş, Solê Sûrî, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 132 rîpelî

31) İsmet Bor, Estareyê Koyê Hesarî, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 80 rîpelî

32) Mihanî Licokic, Axînê Min Welat, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 104 rîpelî

33) Roger Lescot, Bi Kirdkî/Zazakî Memê Alan, Kurmanckî ra: Roşan Lezgîn & N. Celalî, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 226 rîpelî

34) Mehdî Özsoy, Dîwan (Mem û Zîne, Şiirî), Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir 2014, 208 rîpelî

35) Roşan Lezgîn, Dersê Zivanî, Çapa diyine, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir, 2014, 128 rîpelî

36) Seyîdxan Kurij, Arwûn û Lûy - Sonikî Çoligî, Weşanxaneyê Nûbiharî, İstanbul, 2014

37) Hereketê Azadî (Seba Heq Edalet û Azadî Hereketê İslamî yê Kurdistanî), Konsept, (Zazakî & Kurmancî & Tirkî), Dîyarbekir 2014, 103 rîpelî

38) Mehmûd Nêşite, Rodî, Weşanxaneyê Hîva, Dîyarbekir 2014

39) Alî Aydin Çiçek, Lêl, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 80 rîpelî

40) Franz Kafka, Bedelîyayîş, Almankî ra Açarayox: Jêhatî Zengelan, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 72 rîpelî

41) Deniz Gunduz, Hîkayeyê Koyê Bîngolî, Çapo Diyin, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 152 rîpelî

42) Hîkmet Çalagan, Ters, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 58 rîpelî

43) Lorîn Demîrel, Vîndîbîyaye, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 88 rîpelî

44) Alî Riza Kalan, Lêlê Şodirî de Yew Rayîrwan, Weşanxaneyê Vateyî, İstanbul 2014, 112 rîpelî

45) Hesen Dilawer Dêrsim, Estareyê Asmênê Ma, Weşanxaneyê Aram, İstanbul 2014, 128 rîpelî

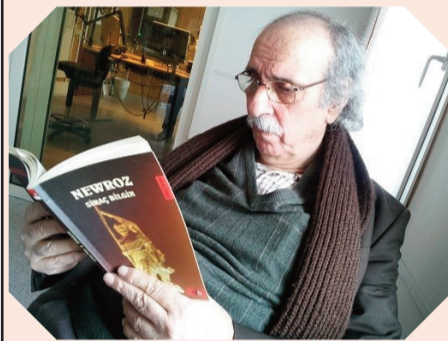
46) Zülfükar Ayyıldız, Hersê Zerrî, Riha 2014, 144 rîpelî

Doktor Mehmed Sîrac  
Bîlgîn Şi Rehmet

**Ehmedê DIRIHÎ**

Mehmed Sîrac Bîlgînî dinyayê xo bedelna. Merg ra di rojî ver ez per-saya, nêweşîyê ey giran bibî. Xeberê mergî lez gina mi. Ez gelek pê de-jaya. Ma pîya zaf çî dî, zaf çî vîyarna.

Babîyî ey Evdilhemiêde Tehar Efendî, pêşmergeyê serewedartişî kurdan yê 1925 bi. Birarzayê Şêx Şerîfê fermanarê Xarpêtî bi. 1927 de şibi Binxet, badê efûyê 1929î amebi Koyo Sipî, la tembîhê Husên Efendî ser o reyna ageyra şî Qamişlo. 1950 de ame erdê Pulî ser o ca da xo. 1974 de semedê komela BİNGENÇ, ca peyda kerd û paştgêrî da ma cîwanê kurdan.



Mehmed Sîrac Bîlgînî Binxet de çimê xo kerdî a, tibê eskerî yê Anqara wendên, mekteb ra erzîya. Badê efûyê 1974î hêna fakulteyê tibî yê Anqara de dest pêkerd û serra bîn şî tibê Dîyarbekirî wend û qedîna. Dîyarbekir de gulanê 1979î de pê guleyê yew çekdarê KUKî bibi darbice. La xo eştî debançeyî ser. Çekdar tersnabi û remna û merg ra agêra. Musîyanê Çewlîgî de dest bi doktorî kerd.

Adarê 1972 ra pey tepişîya, zindanê eskerî yê Dîyarbekirî de hetanî efûyê 1974î esîr mend. Gulanê 1981î de ma pîya dewaya PDK ra tepişîyayî, hetanî çileyê 1982î. Çileyê 1984î de ma na rey dewaya PDK yê Çewlîgî ra gêriyayî binê çimî. Ma pîya serrêk ceza werde. O terkwelat bi şî Manîsa. Uca ra Yunanîstanî ser o şî Swêd de ca da xo. Rojê 07.01.2015 nêweşîyê sîrozî ver, çimê xo ceşî pîyor û dinyayê xo bedelna.

Di birayê ey miyanê xebatî PKK de şehîd bî. Rodî esîrê zindanî bi, Lezgîn gerîlayê Koyê Zagrosan bi.

Keynaya bêrtîyijan Rahîme Xanim de zewejîya, tira di lac û di keynayî mendî. Hela ke o zindanê Dîyarbekirî de bi, lacê ey o pîl, hema di-hîrê serre bi, qeldîya çala aw û xeneqîya.

Ey di kitabî bi tirkî nuştî. Barzanî û Zarahuştra. Gelek meqaleyê ey estî.

Şeş cildê Floraya Iraqî, semedê min a peyda kerdî û şawitî.

Çi heyf o teberê welatî xo Kurdistanî de, bajarê Upsala de defin beno.

Tazîyê ey camîya Yeşîl ê Xarpêtî de ronîyaya.

Homa rehmê xo ey rê bivarno!

**başûr** (n): güney  
**beriqnaye**: parlak; parlayan  
**cuhûd**, -e: Yahudi  
**çayê**: neden  
**çewt**, -e: eğri  
**derûdor** (n): çevre  
**derutiş** (n): süpürme  
**domnayîş** (n): devam etme, sürdürme

## Ferhengek

**emrîyan**, -e: komşu  
**gîyan** (n): can  
**kede** (m): emek  
**pexîliye** (m): kiskanarak istemek  
**qeçek**, -e: çocuk

**reyayîş** (n): kurtulma  
**reynayîş** (n): kurtarma  
**sazkerdiş** (n): kurma  
**sixletî** (m): kalabalık  
**verê verkan**: en önce  
**weşanxane** (n): yayınevi  
**wînîyayîş** (n): bakma  
**xelet**, -e: yanlış  
**xopan**, -e: virane

Wexto ke wendoxî biwînîyê sernameyê nê nuşteyî ra do vajê qey nê nuşteyî de qalê nêweşîya cinîyanê winîhalan (hemîleyan) beno. Hema ney! Ez qalê a nêweşîye nêkena. Bi mi, nêweşîya ke ez do qalê ci bikera hîna giran a, hîna derg a, tena cinîyanê winîhalan de ney, hema cinîyan de esta. Winî aseno ke hema daruyê na nêweşîye nêwînîyayo. Qe kêna qe cinî qe ciwane qe pîr qe wenda qe nêwenda ferq nêkeno, na nêweşîye se ra newayê cinîyan de esta. Tena cinîyandê ma kirdan de ney, cinîyanê şaranê bînan de zî esta. Ez nika çimanê şîma ra wanena, şîma zaf meraq kerd, na çitêl babet nêweşî ya ke! Aha, ez ha vana: Meraqdarîye û dedîqodî!

Mi çî rê meraqdarîye rê va nêweşî, ez şîma rê îzah bikera. Her kesî de meraq esto, no normal o, xora çînebîyayîşê meraqî normal nîyo. Ma bi meraq a çîyan musenê, kokê musayîşî de meraq esto. La ma naye zî zanê ke ê her çî zafê ci zirar o. Û çîyê ke meraq benê, ê zî muhîm ê. Çîyê ke faydeyê xo merdimî rê çin bo, merdimî aver nêbero meraqkerdişê ê çî zirar o, demên ra dima merdimî de beno nêweşî. Ez bêra nêweşîda cinîyan ser, zaf cayan de balê mi anto, cinî qisey nêkerê se nêşenê vinderê û cayê ke gereka tede qisey nêbo uca de zî nêşenê fekê xo tepîşê. Yew qala maya mi esta, tim vana, "Şîma ziwanê cinîyan cikerê zî ê do fina qisey bikerê."

Maya mi yewna meselaya kilmeke zî vate: "Dewên de şewra rew di cinî dewarê xo benê kenê tewirdê dewarê dewe kenê û teberê dewe de kemerên ser o ronîşenê. Herî ra dekewenê kurrî ra vijîyenê. No mabên de nêzanê wext senî ravêrd. Hend wînîyenê ke dewar ho yeno keye. A yewe vana, no dewar çî rê yeno, hema newe gawanî berd! Her di marda nê gawanî n... Dewarî weş nêçiraneno, rew ano keye. A bîne haydar bena û vana, lê lê gawanî rê nengî meçîne, bîyo şan şan, biewnî roj ho şîno awan."

Mi vatê na maya mi çî rê wina vana. Nê demandê peyênan de mi bala xo da cinîyan ser, heqeten seke maya mi vana, cinî qet daymiş nêbenê. Cayê ke tede kes nêşeno qisey bikero uca qisey kenê. Şîma vajê ke cayê qe tede qisey nêbenê kotî yê? Ortedê kuçeyan, cadeyan, bazaran... Cayê hîna muhîmî estê; camî, mekteb, ezayî... Ez nika şîma rê nînan îzah bikera.

Mi Sêwregi de tewir-tewir mekteb û dersxaneyan de mamostatî kerde. Coy ra mi tewir-tewir merdimî zî şînasnayî. Sewbîna zî ez tim teber de ya. Sêwregi de zî heme yewbînan şînasnenê, merdimê ke ez înan nêşinasnî zî ê mi şînasnenê. Wexto ke ez şîna çarşî ez vana boka ray ra yewdo şînasî nêvîna, hela mevajên cinî bo! Xora emrîyanan ra di tene pîrî estê, her di zî kirdas ê, keyeyê her yewe kiştênda cadeyî de yo. Keyeyê ma ortedê înan de maneno. Ez şewra vana boka ê teber a nêbê la tim zî teber a yê. A yewe verê kêberî deruyena, a bîne zî zimistan-hamnan, tim kêberî ver de ronîşena, kam ravêreno, kam se keno, bala aye ha miletî ser o. Eke mi nêvînê! Ella razî bo sifte mi rê duayî kenê la dima dest bi persan kenê. A yewe vana, "Qîza min, te mekteb qazanmiş nêkir, ti dixwînî, ti bûyî uyretmen, ti kîjan mektebê da yî, qadroya te hat?" Ez zî heme persan de ci rê vana, "Herê, herê, herê..." A bîne dimilî vana, "Kêna mi, Ella aqil û fehm bido to, boka ti qazanmiş kerê. To qadro giroto boka!" Ez nêzana ke çî ciwab bida ci, ez vana "E, mi qadro giroto" zûr beno. Ez vana "Ney", na rey a do dest pêbikero aqil bido. Mi xo emrîyanan ra reyna tepîya na rey çarşî de, ray ra tayên cinî raştê mi yenê, ê mi şînasnenê, mi zî ê diyê hema ez nêzana çî kes ê. Persa înan a siftekêna wina ya: "Tîya şîna kotî?" Ez vana, "Ez şîna çarşî." A do vana, "Şîna çarşî se kena?" Ez vana "Tayên karê mi esto." A do vana, "Karê to çîçî yo?" Ez vana, "Mi rê tayên çî lazim o." A do vana, "To rê çîçî lazim o?" Ez huyena û vana,

## NÊWEŞÎYA CINÎYAN

Necîbe KIRMIZIGUL



"Belkî nêvajîyeno."

No fasil qedîya, na rey nê persî dest pêkenê: "Şîma birayê xo nêzewicnenê, şîma hewna waya to nêdaya, waya to ya zewicnaye çend qeçê ci estê, çend lajekî û kênekî?... Nê tena ê pers ê ke nika yenê mi vîr, hema rêza persan zaf derg a. Nê persî heme ortedê cadeyî de deqayên mîyan de pers benê.

Yew fine ez wînîyena ke ortedê cadeyî de û mabênê qehwexaneyan de cinîyan fek nayo yewbînan ver a, qe wesayît ravêreno zî ê nêşnawenê. Çike suhbetê înan heme çî ra muhîm o, yewo ke nêzano ê kenê dinya bireynê.

Belkî ez do vêşî derg bikera la ez qayil a nê persanê cinîyan zî vana. Bi mi, nê persî zîhnîyetê cinîyanê ma zî musnenê ma. Eke laj yan kêna yewe ezeb bo yan zî newe bizewicîyê, nê persan persenê: "Şîma hema lajek nêzewicnayo, şîma xo rê veyve nêgeyrenê, şîma yê vanê qey wa kal bo? Wext pey ra nîno, lajekî bizewicnê." Eke zewicnayo, na rey nê persî dest pêkenê: "Veyva şîma tewir de, veyva senîn a? Boka şîma pê kenê, boka exlaqê ci rind o?" Eke veyve çar-panc mengî yo ke arda, "Qeçekê veyve çin o, çî rê çin o, şîma berde tixtor, eceba veyve ra yo yan lajekî ra yo?" Eke qeçek bîyo, "Derguşa şîma laj o, kêna ya? Eke keyna bo, vanê "Wax wax, kaşka laj bîyaye!" Nê persî zî standard ê ha! Ez şîna şîma persanê sey nînan hema zaf bihûmara la qandê kuçeyan û cadeyan hende nimuneyî bes ê.

Ez bêra bazaran ser. Ez nêşîna bazar la ge-ge qewmîyeno, ez mecbur şîna. Bazar xora sixletî ya, kerr nêşeno korî û qeçekê ke erebaya destan a geyrenê, ê zî kewnê mîyan, o wext kes nêşeno bazar de game çekero. Mevajên ke yew fine wesayîtî kewnê mîyan, merdim nêşeno mîyan ra vejîyo. Nê hengameyî mîyan de kes wînîyeno ke cinîyan fek nayo yewbînan vera, hê qisey kenê. Mi tim meraq kerde, mi vatê eceba a sixletîye mîyan de çîçî yo ke hende muhîm o, yeno qisey kerdene. Rojên mi dezgeyî ser o sebze weçînayê, hema mi pey de di cinîyan pê dî, hal-hewalê yewbînan pers kerd tepîya, a yewe va "Wa qîsa ma tîya de bimano, seke to mi ra nêaşnawit..." Hewna qala xo nêqedî nabî ke a bîne va, "Wa lingda to bin de bo, wayê, mi ra qîsa nêvijîna!" A bîne dewam kerd, "Ti zana, veyva apdê mêrdekê ma kewta şarî dima, hem zî

vanê o ke kewta dima, zewicîyaye yo." A bîne lewê xo gaz kerd û va, "Wuşşş, wîî dayê, ma rê! Kuç û kemerî do bivarê ma ser! Ella kesî şaş nêkero! Hema ez veyva înan şînasnena, ez kênekîya aye zana, qet saxleme nêbî, zaf lajî aye dima geyrayî..." Karê mi qedîya mi dewamê ci goştarî nêkerd.

Keyeyan de cinî yenê yewbînan het û nê qalan kenê, la keye de normal o. Hema ortedê bazarî de lingan ser o hezar qalî kenê, çî faydeyê nê qalan înan rê bî, mi fehm nêkerd! No şekl a bazar de kes zaf raştê cinîyan yeno.

Mi vatê qey na meraqdarîye tena cinîyanê ma kirdan de esta, la ney! Zonguldak de ez şîyêne bazar, yew embaze va "Mi rê bazar ra findiqan bîya." Bazaranê Zonguldakî de cinî çî roşenê. Ez geyraya mi cayên de findiqî dî, mi kîloyê ci pers kerd û mi va, "Nê findiqî rind ê? Ez hend fehm nêkena." Cinîke va, "Çî rê ti tîya ra nîya?" Mi va, "Ney!" Va, "Ti kotî ra ya?" Mi va, "Ez Riha ra ya." Va, "Ti tîya se kena?" Mi va, "Ez wendekar a." Va, "Ti çî wanena?" Mi va, "Ez formasyon gêna." Va, "Formasyon çî yo?" Mi va, "Sey dersa mamostatî yo." Tayên fikirîya û va, "Mi fehm nêkerd yanî senî?" Mi va, "Ez do biba mamostaya edebîyatî." Va, "Hii, ê ti kotî de manena?" Mi fehm kerd do peynîya nê persan nêro û mi va, "Xalê, ez cayên de manena îşte. Mi rê berey o, ez şîna." Mi qet firset nêda ci qisey bikera û ez kewta dûrî.

Ez bêra cayanê hîna muhîman ser, seke ez zana cayê camîyan şarê ma mîyan de zaf muhîm o; camî bimbarek ê, camîyan de tena îbadet beno. Hema eke cinî şîrê camî do se bo? Ez şîma rê vana do se bo! Ez hema-hema her serre, menga rojeyî de şîna nimajê terawîhan. Camîya ke ez şîna di qîsimî ya. Kiştênda ci girêdayeyê Dîyanetî yo, kiştê bîne zî xo rê xeyrxwazan pereyî arêdayê, sey kursê Quranî viraştê, qeçekî şîne uca musenê wendişê Quranî. Sewbîna zî roje de tede nimajê terawîhan beno. La cemaetê ci hema-hema heme cinî yê. Kiştê resmîye de cayê cinîyan çin o. Coy ra cinî heme yenê uca. Camêrdî zaf tay yenê. Hamnanî seba ke germ o serê banî de terawîhan kenê. Mabênê cinî û camêrdan de yew dês o. Mela verê nimajî wazan dano. La çîyêndo balkeş o ke ez zana-nêzana mela tim dimilkî wazî dano. Çike zafê ci cinî yê û zafê ci tirkî nêzanê. De bê ke wa cinî goştarî bikerê! Mela vano, "Wayênê! Sefanê xo six bikerê û vernî ra dest bi ronîştîş bikerê." La cinî se kenê! Di-hîrê teneyî benê grûbe û her grûbe sereyên de ronîşena û fek nanê yewbînan ver a. Ê tabî serrên o ke pê nêdîyo, hewadîsî zaf ê. Eynî kuçe de qalê çî kenê camî de zî ê qalan kenê.

Mela dest bi wazan keno, xora wazê melayî zî standard ê. Verî mi vatê no mela çî her serre qalê eynî çîyan keno. La ez nika heq dana melayî. Mêrdek wînîyeno ke qet rewşa cinîyan nêvurîyena, coy ra eynî çîyan vano. Mela qalê qeybetî keno, vano: "Pêxemberê ma vano, ê ke qeybet kenê, ê do cehnim de goştê way û birayanê xo biwerê. Şîma qayil ê goştê însanan biwerê? Qeybet zaf çîyêndo xirab o, hem na dinya de hem a dinya de..." Mela wina dewam keno la a game de gumîya cinîyan a, xorî-nîya qeybetî de yê. Tabî, vernî de tayên cinîyê por-sîpîyê pîrî ronîşte yê, şemateyê cinîyan ra veng nêşîno înan. Ca de înan ra yewe vana, "Cinîyêno! Eyb o, bişermayê, tîya cayê qiseykerdişî nîyo, bi-ewnîyê, mela ho vano cehnim de zî ca çin o ha! Ma qandê Ellay panc deqayî fekê xo tepîşê." Tew vengê pîre qet nêaşnawenê. Dima yewna lepanê xo dana pêro seke çepikan biceno, o wext tayên hişyar benê û seke vajê tîya se vana, se bîyo? Cinîke vana "Pî bêro şîma, nehlet bêro şîma, şîma ameyê tîya se bikerê? Eke şîma do qeybet bikerê o wext meyerê tîya! Guna yo, eyb o!" Ney di deqayî dima kesî ra pittî nêvijîyena, badê fina sey xo dewam kenê.

>>>

>>> Tayên nê qalan kenê, "E willayî ma rê ca çin o." La tayên zî seke suhbetê ci nîmcet bibirîyo, binê çiman ra wînîyênê pîrike ra. Hetanî ke dest bi nimajî beno suhbeto xorî yê cinîyan dewam keno. Nimaj de zî ancîna damîş nêbenê. Mela silamo peyên dano-nêdano zafê ci hema hê pay ra! Tiz-beyan nêancenê û kewenê teber. Fina uca ra ti wînîyênê ke pîrekê va, "Şîrê-şîrê keye de helawe bîya serdine, şîma qurbanê camî û nimajî bê!" Tew suhbeto xorî yo newe dest pêkeno. Kotî de? Verê kêberê camî de! Solixê kêberî ver de kom benê, qalanê xo yê peyênan vanê, hêdî-hêdî grûb bi grûbe vila benê. La tayên pîrekî seba ke çokê înan dejenê, bi çogan a peynî de berey vijîyênê teber. La teber a hewna cinî estê. Fina pîrî binê çimî ra wînîyênê cinîyan ra xo de bilbilênê, "Wîî adir gandê şîma kewo, şîma zereyo vejê, nimaj nêmcet verdanê, yenê teber a ziwan kenê. Îmanê xo kenê teze! Vanê Ella roje de Şeytanî girêdano. Qet girêdo, cinî do şîrê ey akerê!" Nê vateyan a hêdî-hêdî şînê keyeyê xo.

Ez şîma rê nimûneyên zî ezayî ra bida. Yew şînasîyê ma qeza kerde û merd. Ma yewbînî weş şînasnayê. Coy ra ez zî şîya ezayî. Cinî xora zaf bî. Keyna û wayê merdeyî bermenê, danê xo ro. Mi va, Ella merhemet bikero, heqîqeten merg çetin o. Uca de tabî zafê cinîyan hê yewbînan a suhbet kenê. Xora o normal o. Uca zî êyê ke rewna ra yo pê nêdîyo yewbînan vînenê. Ê tabî, gereka nê firsetî ra îstîfade bikerê! Hendayê saetê wext ravêrd, zafê cinîyan şî. Bermîyê cinîyan zî birîya. Ez zî xo

rê kuncên de ronîştê. Wayê merdeyî sewbîna şarîstanan ra ameybî. Yew bi yewe cinîyan ra dest pêkerd, şîma do vajê çî pers kerd? Mi vatbî persê standardî, "Kam zewicîyayo yan zewicyaya, çend qeçî estê, kam se keno, se nêkeno?" Tabî dore ameye mi ser zî, "Ti kotî mamostatî kena, mabêne to û wendekaran senîn o, ti çî rê nêzewicîyena?..." Ez mat menda, ez şermayaya, mi nêşa ciwab bida, eyb o ke uca de ez qalê cuya xo bikera. Mi va nika gama bîne nînan porê xo ruçiknayê, newe bî weş û warî, seke ezayî nîya, cayê suhbetî yo!

Şîma do vajê qey na nêweşî tena cinîyanê nêwendeyan de esta herhal? Ney! Ez na rey zî şîma bibera mekteban, odaya mamostayan! Şîma goş bidê cinîyanê mamostayan ser, biewnîye ê se vanê!

Ez cîya-cîya mekteban de xebitîyaya. Qet rojên mi nêdî ke suhbetêdo îlmî bîyo yan zî mamostayan vato rewşa nê wendekaranê ma do se bo, ma senî perwerde bidê nînan, ma senî aver berê. Ha, qet derheqê wendekaran de qisey nêkenê? Kenê! Hema se vanê? Vanê "Nê wendekarî çend bêedeb ê, bêterbîyet ê! Gêj ê, gêj! Qisa ra fehm nêkenê ke! Maya înan qet çîyên nêmusnayo! Xora tena zanê qeçan bîyarê û dima zî çekerê ma ser!..." Bê rexneyî çîyên nêvanê. Ti wînîyênê uca ra yewnayî va, "Mamosta qet xo medejne, fek ci ra verade, wendekarî se kenê wa winî bikerê. Ti dursa xo ravêrne, bes o!" Ney dima meseleyê muhîmî (!) dest pêkenê. Televîzyon de bernameyê cinîyan, bernameyê şamî, bernameyê moda... Kam bername de

kamî se kerdo? Çinayê kamî senîn bî, kam berma, kam huya!... Ney ra tepîya behso tewr muhîm no yo: emser çî moda yo û dima yewbînan rê fors kerdiş esto. Yewe vana, "Falan marka de zaf çîyê weşî estê û bîyê ercan zî." Yewna ciwab dana, "Ê çî senî ke vijîyayî mi girewtî, vay bî zî mêrdeyê mi va wa qet vay bê, to ra biqîmetêr nîyê." Bi no qayde suhbet dewam keno. Ti wînîyene zengil cenîya, weriştî şî dursa xo la nêrdewanan ser ra hetanî sinifanê xo ê qisanê xo kenê. Ez vana Ella wendekaran rê merhamet bikero! Kes qet înan meraq nêkeno. Şînê keye, maya înan cuya sewbîna merdiman meraq kenê, yenê mekteb mamostayê înan zî sewbîna çîyan meraq kenê.

Ez zaf fikirîyaya, faydeyê nê persan û qalan çî yo? Hema mi çîyêk nêdî. Çî rê mi çîyêk nêdî? Merdimê ke cuya înan meraq beno, qet çîyendo balkêş û bifayde yê cuya ê merdiman çin o. Kes cuya yew hunermendî, nuştoxî, şairî meraq nêkeno. Yanî ê ke komelê xo de yan zî dinya de şînasîyênê, bi fikr û karê xo faydeyê xo miletî rê bîyo, kes înan meraq nêkeno. Hema na meraqdarîye problemêdo zaf giran a. Heme çî ra ver cinî may a. Perwerdeyê qeçan de cayê aye zaf muhîm o. Qeç heme çî verîverî maya xo ra museno. Ê rind û xirabî qeçekîye de museno. Eke qeçekîye de çî dîyo ey keno. Bî pîl tepîya tayê çîyan ra fekveradayîş zaf çetin o. Çike qalibê xo winî girewto. Rolê cinîyan komelî mîyan de zaf muhîm o. Mamostaya verêne ya komelî cinî ya. Ez omîd kena ke cinî rojên ravey nê xuyê xo terk bikerê û meraqdarê çîyanê başan bê.

## Ma Çayê Bîyîme Lacê Tirkî?

**Cemsî KAYA**

1926 de esker yeno eşîra ma Qocan ser. Qumandanê eskerê tirkan Albay Mustafa Muğlalî beno.

Albay, tayê axayanê eşîranê Dêrsimî xapêno. Ê kî Xozat de dîyenê arê, pêro pîya şonê leyê Albay Muğlalî ke qeyretê tirkan bikerê.

Qerargeyê Muğlalî dewa Akirage de yo, feqet eskerê xo dîyarê Bozane de beno. Axayê Dêrsimî ke wazenê şêrê leyê Muğlalî, la ê do Amutqa (dewa Qocan) ra ravêrê şêrê.

Eke resenê Amutqa, dîyar de gora axayê Qocan Îdare Îbrahîmî asena. Çimê êxayê Feratan Miçê Zeyne ke gineno mezela Îdare Îbrahîmî ro, veng dano axayan û vano "Axlerê Dêrsimî, şîma ra persada mi esta. Ma nika çengê mezela Îdareyî ra vênênime ra, sonîme. Nika Îdare Axa pers nêkeno nêvano "Lalawo eşîrê Dêrsimî, şîma çayê bîyê lacê tirkî? Lalawo, şîma çayê kewtê vernîya ekserê tirkan azê mi birnene?" Tayê vengê xo nêvecenê la axayê Laçînan Wusiv Axa, cuwab dano vano "Ez şîkîna cuwabê xo biderî. Qocan qe xêrê ma nêkerd, ma rê zaf zîyankarîne kerde."

Bi kilmîye, nika bîyo halê ma. Ma (kirmancî, zazayî, dimîlî, kirdî) vera emperyalîzmî, vera faşîzmî yan jî serba sosyalîzmî û demokrasî û dînî (elewîniye, musulmanîye) her dem xo ercenîme virnî. Çayê tenê kamîya xo û ziwanê xo rê wayîrîne nêkenîme? Ziwanê ma çî ziyankerine ma rê kerda? Ma çayê bîyîme lacê tirkî?



Ez emşo kewta xeyalan  
Rabita kerd sey sofîyan  
Mergê xo ard verê çiman  
Xo bi xo mi şînê xo kerd

Ezraîl gangêr û giran  
Bêweqît mi rê bi meyman  
Ez kewta verê pençeyan  
Mi hewar û qêrînî kerd

Yar û biran veng qet nêda  
Milk û peran ruşwet nêda  
Eqî û hêzî taqet nêda  
Ruhî terkê wucûdî kerd

Wax lo mergo, wax lo mergo!  
Mi vat qey emrê mi derg o  
Mi nêzana Gangêr verg o  
Seyîdvanî seydê xo kerd

Wey qederê, wey qederê  
Qelem nuştêyê defterê  
Dosya sûre muhor serê  
Ecêba kamî îmza kerd?

## ZIWANÊ MA GÎYANÊ MA YO

**Emrulah KAYA**

Ziwanê ma gîyanê ma yo. Çi wext ma ziwanê xo ra vîyarê, ma qisey nêkerê û wayîr nêvecîyê ma bênefes manenê, ma gîyan danê û karmî leşa ma wenê. Înson pê ziwanê xo esto. No çîyo ke ma hîs kenê, ser o fikirîyênê, kulturê xo ser o qisey kenê, gereka ma pê ziwanê xo qisey biker ke wa bîyero fehmkerdiş. Ma yew çî hîs biker la ma pê ziwanê xo nê pê yewna ziwanî ifade biker, no çî hol fehm nêbeno, bêmane maneno. Ez sîyin nêşkêna bêfikir yew behsî ser o qisey bikerî, nêşkêna bêziwan zî xo ifade bikerî. Ez çendêk ziwanê xo ra dûrî bimanî zî dadîyê mi, bavîyê mi pê ziwanê mi mi kerdo pîl û heta wextê mektebî ez pê ziwanê xo weye kerda, mi her çî pê ziwanê xo fehm kerd. Ez mîyanê nê ziwanî de bîya pîl, ziwanê dadîyê mi seba mi zey estunê bonî ya. Teyna qey mi nê, ê embazê ke zey min e, seba yin zî no qeyde yo. Ma nika heta eşkenê pê yewna ziwanî qisey biker, xo nat û wet a bidin la mezgê ma zey yew hêgayê hema pele mendeyî yo. No

jehr hema nêresayo kokê ma. Ma beynate de mendê û rayîrê xo şaş kerdo. Nîmeyê qiseyanê ma ziwanê ma ra yê, nêmeyo bîn zî yewna ziwan ra yê. No sebeb ra ma nêşkênê fikr û hîsanê xo ifade bikerin.

Fikrê însanî, hîskerdişê însanî wexto ke ifade nêbê, însan her wext kêmaneno, nêşkêno yew cumleya raste qisey bikero, xo bido şînasnayîş û zerrîyê xo tercume bikero. Her çî zerreyê merdimî de maneno. La o wext zerreyê ma de yew zezezele virazîyeno, her çî mij û dumon de maneno. La ma çî rey nêzonê no çira zereyê ma de mendo. Ma bêziwan mendî hayîya ma peyê ma ra çinî ya. Seyîn însan bê ziwanê dadîyê xo bêkamîye maneno, bê ziwanîye de mîreno la hayîya xo peyê xo ra çinî ya.

Dewletê tirkan yew neslê kurdan bê ziwanê dadîyê û bê ziwan verda, no nesil neslê 1980 û 1990an o. No nesil nêşkêno ziwanê xo û ziwanê tirkan tam qisey bikero, her çîyê ey vilabîyaye yo. Neslê nê serran ra pey zî teyna pê ziwanê tirkan qisey keno, dewlete zey yew hêgayî no nesil pele kerdo. Neslê neweyî millet ra zey gilê dare qilaşnyo û şarê ey ra dûrî visto.

## WERDÊ MA

## TIRŞÊ KUFTIKAN

Amadekare:  
Nadîre Guntaş Aldatmaz

**Malzeme:** Nê mîlo qîyme, nê mîlo ra tenê senik hurdîyê belxurî, di sereyî pîyaz, nê mî qevde maydanoz, yew hak, hîrê koçikî ardî, sole, salçe, rûn, îsoto sîya, îsoto perik û awe

**Virastîş:** Yew pîyazî hurdî bike, mîyanê rûnî de bi salçe û beharatî sûr bike, awe kî îlawe bike û heta ke kufteyî bivirajîyê bigirêne.

Heto bîn ra, qîyme û belxurî zereyê yew legane de



bikê tēmîyan. Pîyazê xo yê bînî rende bike, maydanoz hurdî bike, hakî bişikne ci û ardan û beharatî deke. Heta ke yewbînî girewt bielawe (mîr bike). Dima parçe-parçe bigê, destê xo de gilor bike (hendayê xare girs bê, bes ê), birze mîyanê awa girênayîye. Heta ke bipeyşê bigirêne.

Bi di-hîrê parçeyî maydanoz bixemelne û germin ser-vîs bike.

Afiyet bi.

HETÊ FÊME DE  
MESELEYA  
KEWRAYÊ MAYA MI

Arêkerdoxe: **Sevîm Aydın**  
Vatox: **Riza Aydın**  
Mintîqa: **Çêrme**

Nameyê mêrikî Memed Alîyê Serê Tapî yo. Tucarî yenê ci ra pers kenê vanê:

- Mal û naxirê rotene to de esto?

Memed Alî, zaf yaranîker beno. Di cênîyê xo benê. Tucarû ra vano:

- Hîya, ê mi di mangê mi estê, bêrê ma şîme, malê peroz bêro, reyê qayt kerê bivînê. Tucarû cêno beno, nûn û awe dano ci, malê perozî kî yeno veng cênîyanê xo dano vano:

- Erê ala bêrê yîta. Cênî teknenê yê meşdan.

- Memed Alî vano:

- Aha birayê mi, ê mi nê di mangê mi estê, kamîyê ke pê qayîl benê aye bicerê, a bîne kî mi rê biverdê.

Tucarî kî naskerdox bîyê, huyê tasele bîyê. Vato:

- Heq belayê xo to do bira! Ma to çira ma xapîtîme, ma nika dînyayê raye şîbî.

Rind ê. Ez înan ra razî ya. Heq kî înan ra razî bo."

Se xo ra razî mebo ke dayîka Por Morude. Aye na cuya hendê zore de têkoşînade zaf girse daybî. Û serkewtîbî. Dirbetin bo kî, tawo ke derd û kulê xo bî têra ci ra hona gonî şoro kî, ca ca kesretade xorîne zerrîya aye ra vecîyo kî, a serkewtîbî. Nika bi xo û domanê ke kerdîbî weyî sereberze bîye.

Ma kî bi sereberzîya aye keyfweş bîme. Ma xatirê xo waşt, wuştîme ra.

Tawo ke mi hikayeya dayîka Por Morude goşdar kerde û peyê cû mi biryar da ez binusnî, mi dayîkê ma yê vakurî ardî verê çîmanê xo. Mi hikayeyê înan zanîtenê. Mi dî ke çiqas manenê jûmînî. Hikayeyê dayîkanê nê welatî manenê nê welatî. No welatî kî çî tawo de nîya dejon o. Dirbetin o. Dirbetanê ê ra her gonî şona...

Balayan - 17 Temuze 2012

Başûrê Welatê Mi  
ra Jû Maye

## Şeyda ASMÎN

Balayan gelîyade xeylê derg a. Koyê ke di hetan de a kerda virana xo qasê ke dewî tede bêrê ronayene comerd ê. Aye rê ca verdayo. Serî heta pêniye dewî tede rêzbîyê. Dewê çîçek û rindekê ê. Royêk gelîye mîyan ra dirna, bi veng herekî-yeno. No ro her tim bi veng o. Wisarî tawo ke vara koyan helîna awa royî bena zîyade. Vengê xo kî beno zîyade. Tawo ke mordem newe ame vengê awe goşanê mordemî, sereyê mordemî dejneno. Demêk pey de mordem museno ci. Awa xo aşma amnanî ya mîyanênê de kî serdin a. Serdîniya awe domanan rê derd nîya. Her peroj heta verê şanî ey tede asnawî kenê. Bizan kîştî royî de kenê mexel, asnawî kenê. Keyf keyfê înan o.

Balayan cenetê baxçe û bostanan a. Cenetê baxçeyanê mêwa ya. Baxçê xoxêran, zerdalîyan, hênarêran, sayêran têkîştê de benê derg serî heta pêniya gelîye şonê. Engurêrî kîştanê nê baxçeyan de vila bîyê. Alunçêrî kîpa kîştî royî de nayîyê ro. Ma nê cenetî de hecîrêrî mebe beno. Ê kî besê xo estê. Xora çî darî nêşkinê bi gozêran ra bejne bisencnê. Balayan de hukm hukmê gozêran o. Vayê ke seba ke awe şoro baxçeyan bi destanê dewijan virazîyê kîştî înan de dirikan xo rê ca vîraştî sey mergan benê kewe. Tuyêran kotî de ca dîyo uca de bejne kerda derg, gil û pelên xo kerdê hîra. Tawo ke wisar ame tewr rew şîma şîkîne çîlekan biwerê. Seke dînya tayê bena germ çîlekî kî mîyanê pelanê xo yê kesk û nazikan de sûr sûr çîm şîkenê şîma. De bê nê rindekanê sey zerrî mewe! Yanê kilmayî Balayan de xoza zaf comerd a zaf.

Tawo ke mi hikayeya aye goşdar

kerde, na rindekî û comerdîya Balayanê ez dejna. Na senê dîlemaya? Zereyê nê cenetî de cinîyêk se nîya cenemî cuyena?

Balayan de her çî bi kedê destanê mordeman ameyo pê. Banê dewijan kî bi destanê înan virazîyayê. Tek tuk banê betonî estê, zîyaderî banê herrenênê. Yanê çî dewlete nêkewta nê ca û cangeyan. No demo pêyen de hukmatê hereme tayê rayan virazeno. Teberê ey çî herendeyê dewlete îtayan de çîn ê.



Banê aye kî banode herrenên o. Her cayê xo ra kifşo ke banode kano. Kirecê xo rişîyo. Ca ca suyaxo ke bi herre û simerî vîrazîyo pol pol ginayo war. Kemerê ke bi destan virazîyê sey kîremîtan rastê aseyanê. Ma û aye verê, ca ca jûmînî dîyo lê reya verêna ma şome çeyê aye. Ma bi peşmerîyênade weş û germ peşwazî kena. Şemşuna hîraye de ca musnena ma. Ma nîşenîme ro. Halê jûmînî pers kenîme. Ma demêk nata bota qesey kerd. Xoşebere kerde. Peyê tayê persanê ma bi nê vateyan dest bi hikayeya xo kerd.

"Çêna mi tawo ke înan ez daya ey mi hona xo nas nêkerdenê, zewac çîko mi nêzanîtenê. Ez bi fersendî cêrênê ke şorî bi hevalanê xo ra kay bikerî. Dêmarîya mi zaf zalime bîye. Bi mi kar dayenê kerdenê. Nêverdênê ke ez deqayêk tal bimanî. Çîmê mi her kuçan der o çêna mi" va û kesretade zaf xorîne onte. Kesreta aye ra kifşîbî ke hesreta ê rojan zerrîya aye

de menda. Hesreta domaniya ke nêameya cuyayene.

Dayîka Por Morud tawo ke maya xo mirena hona qic a. Heta diwês serrîya xo derdê dêmarî oncena. Bi zorê dêmarî hona diwês serrî de aye danê jûyêde zaf kalî. Dayîka Por Morod bi nê vateyan zewaco ke aye kerdo çîyo zaf rind îfade kena. "Mêrikî bi mi çî kerdênê mi nêzanîtenê. Ez teyna tersayenê. Pêroyê cûya mi ters bî. Ez nika kî tawo ke ê rojan ana vîra xo teberê tersî cîya çîyêk nêvî-nena. Tenê hîsê tersî mi nas kerd. Ey ra dot hîsode bîn çîn o cuya min a bi ey ra. Ez bîya pîl, mi xo nas kerd, bîya wayîrê domanan kî tenê no hîs bî cuya mi de." Dayîka Por Morod ricîfîna tawo ke nê vateyan vana. Ser ra hende serrî vîyarê ra, mêrik çend serrîyo merdo, domanê dayîka Por Morud bîyê pîl zewecîyayê, lê a hona tawo ke qalê ci kena ricîfîna, hona tersena.

Hikayeya dayîka Por Morud ma hende kerdîme binê tesîrê xo ke ma ra çî nêvecîno. Kesêk ma cayê xo ra nêlewîno. A domnena, "Zaf kal bî. Zaf kî xizan bî. Şuyanîtiye kerdênê. Mi va ya ez doman bîya. Mi çar domanî ardî. Mi xo rê înan ra kay kerdenê. Mi ê hînî kerdî pîl. Tawo ke mal ameyênê dewe mi vatenê qey ezraîlê mi ameyo ez lerzayênê, tim tim tersênê." Reyna kesretade xorîne êna peyê nê vateyan de.

Demêk bêveng vindena. Ruyê ma de nîyadana. Na rey halê xo yê verê cêna. Ê halê xo ra razî. Û vana, "Heq mi af bikerê, ez ca ca vana rind ke kal bî û rew merd. O ke merd pey de zaf kesan ez waşt. La mi xo ra va, xira-bîya ke înan mi rê kerda ez xo rê nêkena. Ez û domanê xo ma zor bîdîme kî, şar ser ma qesey bikerê kî ma besê xo bikerîme. Şîkir heqî rê nika domanê mi pêro bîyê pîl. Wayîrê kar û gureyê.

## Ti Nêzanî

Ti Nêzanî

Ti zanî hinî nê?

Ez nan ra zaf hes kena

Yew loqme şamî bê ey war nêşino

Rojî bîyê şamî, ti bîyê loqmeyê nanê mi

Ti nêzanî.

Hacer Petekkaya

Musa Pêxember rojê şino ke cuhûdî bivîno. Cuhûd zaf zengîn beno. Waxto ke Mûsa Pêxember reseno bi keyeyê cuhûdî, vînenno ke mal û milkê ci xeylê yo. Çimê cuhûdî ke gineno bi Mûsa Pêxemberî, rîyê xo keno tirş. Mûsa Pêxember vano "Merheba cuhûd!", la cuhûd bi zor silam dano ci û vano "Merheba Mûsa!" Ganî o vajo "Merheba, Mûsa Pêxember!", la o vano "Mûsa". Winî bibo zî, Mûsa Pêxember ney xo rê xem nêkeno, peşmerîyeno, mîyanê baxçeyî de ronîşeno. Dormeyê xo de ewnîyeno ke baxçî mîyan de tewir-tewir dar û berê meyweyan û bostanê zebeşan estê. Leyê daran binê meyweyan de waxto ke bişikîyê. Cuhûd meymanîya Mûsa Pêxemberî ra zaf kêfweş nêbeno. No semed ra, nêwazeno meymanê xo rê îzet û îkram bikero. Ne meywe qirfneno ano verê ey de nano ro ne zî ci rê bostanêk birneno. Rîyê xo keno tirş û winî ey reyde ronîşeno.

Mûsa Pêxember fam keno ke cuhûd bexîlîya xo ra meymanîya pêxemberî ra nerehet o, zerrîya ey şikîna. Werzeno, xatir wazeno û kuweno bi rayîr. Rayîr ra mineta

## MÛSA PÊXEMBER Û CUHÛD

Qiseykerdoxe: **Besê KARATAŞ**

Arêkerdax: **Uğur SERMÎYAN**

Mintiqa: **Xozat-Dêrsim**



**Besê Karataş, 78 serrî, Xozat-Dêrsim**

Heqî keno, vano "Wayîrê mi! Se kenî bike, mal û milkê nê pexîlî biqêdîne."

Heqî (Homay) ra nîda (seda, veng) yena, vano "Çi yo? Se bîyo? Çi rê bêsebrîye kenî? Hala sebir bike!" Mûsa Pêxember vano "Ney. Eke ez pêxemberê to ya, nika, na deqa de zengîniya ey werte ra wedare." Heq vano "Wa bo, qasidê mi."

Dima, Heq yeno bi xezeb, hewrî yenê pêser, şilîye (varan) varena. Tofanê ey xeznaya ey de nêmaneno. Hende keno war ke ne banê cuhûdî maneno ne kî (zî) bax û bostanê ey. Heme çiyê ey laser de şinê. Cuhûdo pexîl a roje beno merdimêko feqîr. Mûsa Pêxember ê tofanî ra tepîya şino ke halê cuhûdî bivîno. Ewnîyeno ke cuhûd baxê xo yê xopanî mîyan de ronîşeno û xorîn xorîn fikirîyeno. Mûsa Pêxember vano "Merheba cuhûd!", dot ra vengê cuhûdî yeno, vano "Way merhebaaa, Mûsa Pêxember!" Mûsa Pêxember peşmerîyeno, vano "No çi halê to yo? Hendayê mal û milkê to, pes û gayê to, bax û bostanê to kata (kura) şî?" Semedo ke cuhûd xelefkarîya (qusirdarîya) xo zano, vileyê (milê) xo çewt keno û vano "Ma ez se bikera? Heq kederê muxbîrî nêdo."

## PADÎŞA Û LAJEKO JÎHATÎ

### Sezaî MEMÎŞ

Rojan ra rojêk padîşa seba teftîşî şino medreseyêk. Medrese de tutê qijî perwerde benê. Padîşa wazeno rewşa tutan nêzdî ra bivîno. Çunke tutê ke a medresa de perwerde benê, dima karê dewlete de wezîfe gênê. Coka padîşa înan ser o bi baldarî vindeno.

Padîşa gama ke dekeweno medresa, verî ewnîyeno halê derûdorî ra. A vîstike de tutêko qijek bala padîşayî anceno. Tut bi hal û hereketê xo zaf zekî aseno. Padîşa wazeno ey bişinasno. Veng dano ci, gede yeno verê padîşayî, padîşa ci ra perseno vano "Biko, ti sinifê çendin wananî?" Lajek vano "Padîşayê mi, ez nêşkena cewabê to bidî. Wa seydayê ma to ra vajo."

Wexto ke padîşa seydayî ra perseno, seyda vano "O tut sinif de telebeyo tewr jîhatî yo." Naye ser o padîşa ageyreno tutî ra vano "Aferîn to rê." Û zerdêk dano tutî. Labelê lajek zerdê padîşayî qebûl nêkeno. Padîşa şaş maneno. Perseno vano "Ti çira zerd nêgênî?" Tut vano "Padîşayê mi, wexto ke ez şirî keyeyê xo, may û pîyê mi do mi ra vajê 'to no zerd kotî ra ard'. Ez nêşkena cewabêk bidî înan." Padîşa vano "Vaje padîşayî da mi." Tut ancî vano "Padîşayê mi, ez vajî zî mi ra bawer nêkenê. Çunke do vajê 'padîşa bido, hende tay nêdano, tewr tay kîseyêk zerdan dano'. Senî ke tut wina vano, padîşa bi vengêko berz huyeno vano "Raştâ zî ti zaf jîhat î. Zîhnê to zî sey çimanê to akerde yo." Û padîşa vejeno kîseyêkê zerdan dano lajekî.

## Ez Rem o

Ez Rem o, Remezono  
Ez naşî yo, nezon o  
Xortê mehley yarelyon o  
Hêvî yû hederê keynon o  
Dayê heqbe deke ez şono Liji  
Terk keno gêlîji  
Ez gêno pîranîji  
Keyney Elîyê Boronî  
Boronî serdê bononî  
Yew tifing çin o, ma ponî

Vate: **Remezane Dewrêş**  
Arêdayox: **Henîfî Aydin**  
Mintiqa: **Pîran**

## MAMIKE

Lû lû, pa lengû  
Kergê xalon kuezi berdû  
Derey a rî di werda  
Nê este nê poste  
Barê ... sîneyo sipî  
Barê ... qinheste

Arêkerdoxe: **Zîba Özdemir**  
Mintiqa: **Çewlîg**

## HEWN

### Adir DÊRSIMIJ

Mi şan de ti hewn de dîya  
Mîyanê kincanê sûran de bîya  
Harmê to sey perran bîbî ra  
Dormeyê to pir bî vilan ra  
Vayî porê to fîştene ra hawa  
Ge bîyêne vîndî şîyêne, ge aseyêne  
Tewr peynîye de her ca bîyêne lêl  
Ez xil bîya hewnan ra  
Nat û bota şîya sey gêjan  
Ferq kerd ke mîyane dêsan der a  
Dêsî serdin ê û bêwicdan ê  
Tik û tena ya ez tarî de  
Teber de sixletîye esta  
Her çî zelal o  
Hewnan de zî ti mi ra dûrî ya  
Sey teyran koçer a  
Ez nêşikîna biresî to  
Sey hewran bena şîliye varena  
Yan kî kewena vayî ver şona  
Wa nê hewnî meqedîyê  
Wa ez tim hewnan de bimanî  
Çike ti tena hewnan de asena Adirî rê  
Ti sey Dêrsim ya, mi ra zaf dûrî ya

17 / 02 / 2013

## Mardûmê Poxçî

Wextê mardûmê bol poxçî (pîs) bîyo. No mardûm hendi poxçî vîyo ki qina xo hêç nêşitê û hîni zey rê meyo qinda nê mardûmî ya şonqîlikî bestê de.

No mardûm rojê herê xo bar çeno û rayîra arê tepîşeno. Waxto ki ray ra şuno, na dono ki jê sipe (kutik) yo çîştâ (kiştâ) ci na, eno û no mardûm hemo pîremone xo nado, ema hêç sî nêvînenno ki nê sipî ya dusno. Dima hemo destê xo beno qinda xo peyro û jû şonqîlikê ci ra çeno, dusneno sipî ya û rindê dono sipî sere ro. Sipe kî hemo beno xo ro û kûzeno. No mardûm kî na dono sipî û ci ra vono ki: "Hero sipe, na hala esmerîni vî, mo to parîna vişki biwarday ci, se vîyê to!..."

**Mehemed ÇELÎKTEN**

Trabzon, 02.02.2013

## ZARENC

Arêkerdax: **İdrîs Yazar**  
Vatox: **Wisê Cim'**

Gidî Zarenc wulla mi va ti hinîk a cêr di yena  
Gidî keyney ti qum û çaxil pêşûnena  
Gidî mi va awk wena gerden de asena  
Gidî wulla pey beşn-yordimê xwu tebîyena  
Gidî tu qey bir girewta derd min û xwu têdena  
Gidî wulla Allaw' corîn vajo ez to bena  
Gidî wulla yew qafeso zerrîn kîra kena  
Gidî mi va ez Zarenca xo dekena  
Gidî mi va qeder çîn' ez xwu r' se kera  
Aaaaxayyyaiiii...

Gidî keyney mi va çend çetin o derdê zerrî  
Gidî mi va zêrr şîrîn a sey şekerî  
Gidî bîya çil erzîyeya mi serê cegerî  
Gidî wulla mi va kumo ke bêntarê di zerrîyû 'ko  
Gidî rehmû ken firingzehmetî yin gûn 'ko  
Yin ra vejîya, wa kulfet' yin mîyûn 'ko  
Gidî kumo ke di zerrîyû pê bîyero  
Gidî mila rehma Homay puri varo  
Aaaaaxxaaayyyiiii...

Gidî keyney bin bûn bawkê to denga ya  
Gidî sêr bûn bawkê to denga ya  
Gidî Zarencina m' ha ser o rûnişta ya  
Gidî to pey ay çimûn çimsîyayo ez xapînaya  
Gidî keyney to ez xapînaya, ca verdaya  
Gidî wulla ti xof Allay ra nêtersaya  
Gidî mi rî, mi rî, çimsîyaya mi rî  
Gidî tersen derdûn kulûn tu çimsîyay bimirî  
Gidî dayk-bawkê çimsîyay mi gawir î  
Gidî wulla ez û Zarenc cêra vistî durî  
Gidî kumo ke bêntar di zerrîyû 'ko  
Gidî rehmû ken mîzay nerî yin pêş nêko  
Aaaaaxxaaayyyiiii...

Gidî mi va ti rûnişta pencerûn di  
Gidî wulla çim to hinîk rayerûn di  
Gidî keyney ti mi r' rind a mîn rindûn di  
Gidî wulla kula to şew roj ha mi gun di  
Gidî umbaz ma pêro zewecîyayî  
Gidî wulla min û to rî vewra sur varayî  
Aaaaaxxaaayyyiiii...

Gidî çimsîyeya m' bin bûn bawkê to di şiqî  
Gidî wulla sêr bûn bawkê to zî şiqî  
Gidî wulla ez û çimsîyay yemnû r' aşiq î  
Gidî wulla kewt bêntarê min çimsîyay munafiqî  
Gidî mila yi pay vindî û çilkî bikî  
Ax heywoxo mi rî, çimsîyay mi rî  
Çim to sîyey gilê to surî  
Aaaaaxxaaayyyiiii...

Koyê Sipî berzê koyûn o  
Ma ra cêr Şarik û Şivûn o  
Rabîyo ti biqedeynî miradê cahîlûno  
Alla di miradû ki nêdûno  
Yew dûn yew ki gund verdûno  
Ez şiyew sêr çiray derdî  
Mi xatir waşt ez kewto ser cehdî  
Ez to ser ra puşmûn heta hela mergî

Firat Palî celxe daynî  
Zarenc ser ra pel xwu r' daynî  
Wulla cegera mi to rî girîyeynî  
Heywax mi rî, zarenca mi rî  
Çim to sîyay gilê to surî  
Ez terseno pey in derd ma bimirî

**Not:** Zarenc, dewa Melekû (Melekan) ra yewa keynek a. Waştîyê aye zî Bazîyû ra yew lacek o.

Bazîyû û Melekan dewê Çewlîgî yê.

Kamî na deyîre veta kes nêzano, la mi bandê Wisê Cim' ra girewte.

Wisê Cim' yew aşikê Qerebeganî yo. Cayo ke bi "gidî" dest pêkeno band ra û di çarînê peyênî zî mi telefon de fekê Wisê Cimî ra girewtî.

Mîyeran, 13.01.2015

"... Û wexto ke ti hewna cerebnîyayî  
û hewna zerrîya to bîye tenga  
û wexto ke hewna pêro berî rîyê to ser o padîyay  
û hewna, wexto ke to nêzana ti se bikerî...  
derga-derg bifikirî û xaliqê xo bîyare xo vîrî!  
ELLAH qûlê xo rê kaffî nîyo?"

(Zumer/36)

Tirkî ra tadayox:  
**Mehmed Yergin**

avlêre (Gimgim)  
val (Çewlîg)  
valêr (Sîwan)  
valêre (Çewlîg)  
vilayêr (Çermûg)  
vilayêre (Sêwregi)  
vîyal (Qoçgîrî)  
vîyale (Dêrsim)  
vîyalêr (Maden)  
vîyalêre (Şankuş)  
xarbêr (Mîyaran)  
xarbêre (Maden)

## NAMEYÊ NEBATAN

Amadekar:  
**Ehmedê Dirihî**

**Kurmancî:** binav, bî, çileg, dara bî, darbî  
**Soranî:** darbîyî, jenîngeh, selp, vîskol  
**Goranî:** şab, wîkol, wîrol  
**Latînî:** *Salix*  
**Tirkî:** Söğüt

